

Posudek na doktorskou disertační práci Mgr. Jiřího Kadlčíka „Sportovní kariéra, její ukončení a proces adaptace do posportovního života bývalých vrcholových sportovců vybraných sportů v ČR“

Předkládaná doktorská práce Mgr. Jiřího Kadlčíka předkládá poměrně rozsáhlý výzkum týkající se problematiky ukončení sportovní kariéry tzv. vrcholových sportovců ve vybraných druzích sportů.

Odpovídající teoretické zázemí si autor vytvořil především kapitolami I-IV. Zde oceňuji nejen splnění pro seriózního odborníka samozřejmé povinnosti důkladně se seznámit s dosavadním stavem bádání, ale také, že autor neuvádí prostou rešerši literatury, nýbrž poznatky dosavadních výzkumů vztahuje k jednotlivým komponentům problematiky sportovní kariéry (uvedení kapitoly IV. 11. je pak ovšem zbytečné). Tento jednoznačně pozitivní přístup má pochopitelně svoje úskalí a to nebezpečí vytržení dílčích závěrů jednotlivých výzkumů z jejich celkového kontextu. např. na str. 11 se uvádí jakási všeobecná periodizace sportovní kariéry na jejíž nesmyslnost sám autor nepřímo poukazuje v tabulce 2. na str. 36 a na str.123. V této souvislosti bych u sportovních odborníků očekával spíše kategorizaci, byť jistě též nepřesnou, ve vztahu k charakteru schopností a dovedností dominující příslušnému sportu - např. vytrvalostní, silové, technické sporty apod. Ne vždy je v této kapitole také patrné do jaké míry se autor předkládaného textu ztotožňuje s některými floskulami jiných autorů např. str. 4 první odst.: „některé závažné negativní vlivy, které se projevují vzrůstajícími nároky na výkonovou stránku sportu“..... až dosud jsem se domníval, že výkon je sportu, zvláště vrcholovému, vlastní.

V druhé části práce (kap. V - XII) se její předkladatel vydal cestou široce pojatého výzkumu co do skladby sportů i věkového rozpětí oslovené skupiny sportovců. Autor usnadňuje oponentovi jeho roli tím, že sám pregnantně pojmenoval (viz kapitolu X a str. 182 první. odstavec) omezení a slabiny svého výzkumu. Tím zároveň též usnadnil práci svým následovníkům a kap. X a XI shrnují nemalý metodologický přínos práce. Výběr uváděných sportů, (viz str. 72 v návaznosti na str 114 a přílohu , str XVI,) ve kterém se snoubí formální hlediska (proč ale z 20. nejpodporovanějších svazů MŠMT bylo vybráno 16?) a věčné hledisko být nedůsledně použité (např. biatlon je tradiční sport?) příliš nechápu. Záměrem výzkumníka asi bylo oslovit zástupce různých typů sportů, což ovšem nutně vedlo k heterogenosti skupiny respondentů. V závěru takto pojatého výzkumu mi chybí hlubší zamyšlení autora, čímž pochopitelně nemyslím nějakou přesněji kvantifikovanou analýzu, nad

obecnějšími problémy provázející ukončení sportovní kariéry, které by spojovaly různé věkové kategorie zástupců různých sportů. Lze předpokládat, že společné znaky by jsme našli v oblasti psychosociální a naopak možnosti profesního uplatnění se např. mezi generací tzv. sociálního sportu a sportovci, kteří „odešli do civilu“ v 21. století značně liší.

Ve výsledkové části autor porovnává svá zjištění s podobnými výzkumy, což považuji za velmi přínosné. Tato komparace nepřímou odhaluje průkopnický charakter uskutečněného výzkumu. Dosavadní šetření provedená v českých resp. československých podmínkách nebyla autorovi přílišnou oporou. Výzkum (Slepička, Slepičková, Maříková, Janák 1996) tématicky asi předkládané práci nejbližší se si zaměřil na v podobný okruh respondentů, ale byl svázán nepřítel zdařilou jednotnou mezinárodní metodologií i „objednávkou“ donátora výzkumu.

V úvahách o adaptaci sportovců, speciálně v doporučeních pro praxi, mi od autora disertační práce chybí poukázání na možnost organizace „veteránských soutěží“, které umožňují celoživotní sociální kontakt s příslušným sportovním prostředím. Pochopitelně zatímco některé druhy sportu např. horolezectví pro tento kontakt ani žádné soutěže nepotřebují v jiných je jeho umožnění velmi problematické. Nicméně příklady některých sportů (orientační běh) dokazují, že „kde je vůle je i cesta“.

Závěrem svého zamyšlení nad předkládanou studií kolegy Kadlčíka s potěšením konstatuji, že autor nejen splnil úkoly, které si předsevzal, ale jeho text svojí důkladností, systematickostí a logickou výstavbou značně převyšuje průměr podobných sociologizujících prací a zcela splňuje náročná kritéria kladená na doktorskou disertační práci Univerzitou Karlovu a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 1. 9. 2008

Prof. PhDr. Marek Waic CSc.